

Informatiebericht SUA

Openbaar

Van	IND / SUA
Nummer & Titel	IB 2022/64 Afdelingsuitspraak inzake de Tijdelijke wet dwangsom 2
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Procesoverstijgende thema's – Wet dwangsom en in gebreke stelling (IGS)
Relatie met	Vervangt IB 2022/61
Geldig vanaf	12-07-2022
Geldig tot en met	12-01-2023

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

1. Aanleiding

Op 6 juli 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) uitspraak¹ gedaan over de Tijdelijke wet opschorting dwangsommen IND (hierna: Tijdelijke wet), zoals deze gold van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021. De Afdeling heeft, samenvattend, geoordeeld dat de uitschakeling van de mogelijkheid om in de periode van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021 bij de bestuursrechter een beroep in te dienen tegen het niet tijdig nemen van een besluit (BNTB), in strijd is met het Unierecht en daarom onverbindend is. De uitspraak gaat bovendien enkel in op de rechterlijke dwangsommen en niet (ook) op de bestuurlijke dwangsommen.

2. Verwachting

Onderhavig informatiebericht bevat de voorlopige werkwijze in asielzaken.² Zodra de Afdeling uitspraak heeft gedaan in de nog lopende hoger beroepszaken, zal een opvolgend informatiebericht worden gepubliceerd. Deze uitspraak wordt pas na de zomer verwacht.

3. Inhoud/Toelichting

De Afdelingsuitspraak ziet enkel op de Tijdelijke wet, zoals deze luidde in de periode van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021.³ Ingevolge deze wet konden in deze periode geen *bestuurlijke* dwangsommen worden verbeurd. Daarnaast was het voor

¹ Deze uitspraak is geregistreerd met kenmerk ECLI:NL:RVS:2022:1810 en te raadplegen op Rechtspraak.nl - Zoeken in uitspraken. De Afdeling heeft op 6 juli 2022 ook uitspraak gedaan in een op de relevante onderdelen vergelijkbare zaak (ECLI:NL:RVS:2022:1888) en daarbij grotendeels verwezen naar onderhavige uitspraak.

² Voor nareis en reguliere zaken verandert er niets.

³ Per 11 juli 2021 is artikel 1 van de Tijdelijke wet gewijzigd in de zin dat een beroep tegen het niet tijdig beslissen op een aanvraag bij de bestuursrechter weer mogelijk is geworden, maar dat de rechter daarbij geen (rechterlijke) dwangsom kan opleggen.

vreemdelingen niet mogelijk om beroep in te stellen wegens het niet tijdig beslissen. Dergelijke beroepen waren daarmee niet-ontvankelijk. Daarnaast sloot de Tijdelijke wet – indirect – tevens uit dat rechtbanken *rechterlijke* dwangsommen oplegden. Dat kan immers enkel indien het beroep wegens niet tijdig beslissen gegrond wordt verklaard.

De Afdeling heeft in onderhavige uitspraak geoordeeld dat de uitschakeling van de mogelijkheid om in de periode van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021 bij de rechtbank een beroep niet tijdig beslissen (BNTB) in te dienen, in strijd is met artikel 47 van het Handvest en het Unierechtelijk doeltreffendheidsbeginsel. Volgens de Afdeling was een BNTB in die periode dus ontvankelijk. De rechtbank had bij een gegrond beroep een termijn moeten bepalen waarin de IND alsnog een besluit diende te nemen en was bovendien wettelijk verplicht aan overschrijding van deze termijn een dwangsom te verbinden.

Met deze uitspraak heeft de Afdeling zich nog niet uitgelaten over de vraag of de Tijdelijke wet, zoals deze ná 11 juli 2021 luidt, in strijd is met het Unierecht. Ook heeft de Afdeling zich nog niet uitgelaten over de vraag of het buiten werking stellen van de mogelijkheid een *bestuurlijke* dwangsom te verbeuren al dan niet in strijd is met het Unierecht. Er zijn meerdere hoger beroepen aanhangig waar die rechtsvragen aan de orde zijn gesteld. Daarop is nog geen uitspraak gedaan, maar de verwachting is dat de conclusie, in ieder geval t.a.v. rechterlijke dwangsommen, van eenzelfde strekking zal zijn.

4. Hoe te handelen

Onderhavige uitspraak heeft uitsluitend betrekking op BNTB's die zijn ingesteld in de periode van 11 juli 2020 tot 11 juli 2021. Volgens een eerste inventarisatie staan er nog enkele tientallen zaken open. Wanneer in die openstaande zaken een dwangsom wordt toegekend door de rechter, verbeuren deze als gevolg van onderhavige uitspraak als niet tijdig binnen de door de rechtbank gestelde termijn wordt beslist. In geval van overschrijding van de door de rechter gestelde beslistermijn, wordt op de wijze zoals gebruikelijk was vóór de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet deze rechterlijke dwangsom uitgekeerd.⁴

Dit geldt echter niet voor de BNTB- en bodemzaken die al zijn gesloten. Die zaken staan in rechte vast en zullen dus niet ambtshalve heropend worden.

In de reeds gesloten zaken waarin de rechtbank in de genoemde periode een beroep tegen het niet tijdig beslissen niet-ontvankelijk heeft verklaard onder toepassing van artikel 1 (oud) van de Tijdelijke wet, zou de vreemdeling de rechtbank om herziening van de uitspraak kunnen verzoeken.

T.a.v. de BNTB-zaken die zijn ingediend ná 11 juli 2021 en de bestuurlijke dwangsommen verandert er vooralsnog niets. De Afdelingsuitspraken die na de zomer worden verwacht zullen mogelijk uitsluitel bieden. Tot dan toe kan de huidige werkwijze worden voortgezet.⁵

5. Afstemming

Dit IB is afgestemd met JZ-ST.

⁴ Zie WI 2020/4 Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen.

⁵ Van een uitzondering hierop kan sprake zijn in de zaken waarbij de rechtbanken Den Bosch, Arnhem en Amsterdam uitspraak hebben gedaan waarin in weerwil van de tijdelijke wet zoals deze op dit moment luidt, rechterlijke dwangsommen zijn opgelegd. Wanneer in deze zaken de door de rechter opgelegde beslistermijnen niet worden gehaald, zal ook in deze zaken een rechterlijke dwangsom uitgekeerd moeten worden.